

Brüssel, 24.6.2015
COM(2015) 303 final

2015/0134 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse 29. mai 1995. aasta määrust (EÜ) nr 1683/95 ühtse viisavormi kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Ühtne viisavorm töötati algselt välja valitsustevahelises koostöös Schengeni lepingu raames ja määruse (EÜ) nr 1683/95 (ühtse viisavormi kohta) vastuvõtmisega võeti see üle ELi õigusse. Selles määruses, mis põhineb Maastrichtis vastu võetud EÜ asutamislepingu artikli 100 punktil c, osalesid kõik liikmesriigid, k.a Taani, Ühendkuningriik ja Iirimaa. Kui 1. mail 1999 jõustus Amsterdami leping, integreeriti liidu õigusse Schengeni *acquis* ja „muutuva geomeetria süsteem.

Määrusega (EÜ) nr 1683/95 (ühtse viisavormi kohta) võeti üle Schengeni riikide poolt vastu võetud kujundus ning määruse põhjendustes on sätestatud, et need dokumendid peavad sisaldama kogu vajalikku teavet ja vastama väga rangetele tehnilistele normidele, eelkõige seoses järeltegemise- ja võltsimisvastaste kaitsemeetmetega. Need meetmed võeti ebaseadusliku rände vastase võitluse raamistikus.

Pärast ühtse viisavormi kasutuselevõtmist on võetud vastu kaks algse määruse muudatust, mis on aidanud kaasa turvaliste dokumentide väljastamisele ja väga rangete tehniliste normide täitmisele. Esimene muudatus tehti määrusega (EÜ) nr 334/2002, millega lisati rangete turvastandardite kohaselt teostatud foto kui esimene samm selliste elementide kasutamise suunas, mis looksid kindlama seose ühtses vormis viisakleebise ja selle omaniku vahel, mis omakorda on oluliseks tagatiseks, et ühtne viisavorm on kaitstud kuritarvitamise eest. Teine muudatus, mis tehti määrusega (EÜ) nr 856/2008, oli seotud peamiselt numeratsiooni kohandamisega viisainfosüsteemi (VIS) nõuetele.

Arvestades et ühtse viisavormi turvakontseptsioon, milles on tehtud nimetatud muudatused, pärineb 1995. aastast, on mitmes liikmesriigis hiljuti avastatud kvaliteetseid võltsinguid. Seepärast on vaja viisa turvalisuse suurendamiseks töötada välja uus turvakontseptsioon ja kujundus.

Tulevase viisakontseptsiooni jaoks on oluline võtta arvesse seda, et praegune ELi viisa on osa tervest viisasüsteemist, mis hõlmab alles kasutuselevõtmise etapis olevat viisainfosüsteemi.

Hoolimata andmebaasisüsteemist on viisa jaoks ikka veel vaja füüsilist dokumenti. Viisakleebis on endiselt vajalik esiteks enne VISi kasutuselevõtmist välja antud pika kehtivusajaga mitmekordsete viisade pärast ja teiseks sellepärast, et ühtset viisavormi kasutatakse ka pikaajaliste D-viisade puhul, mida VISis ei registreerita ja mis kehtivad mitu aastat.

Neil põhjustel on lähiaastail ikkagi vaja füüsilist dokumenti, kuhu viisa kleepida.

Peale selle on vaja praeguse viisakleebise üldist turvalisust veelgi täiustada, ilma et suureneksid dokumendi enda kulud.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJUHINNANGU TULEMUSED

Hiljutiste võltsingute hulgas oli Hispaania, Austria, Saksamaa, Tšehhi ja Itaalia viisakleebiste imitatsioone.

Tavalised võltsimistunnused on järgmised: kõik kinegrammid on ehtsad, võetud ehtsatelt dokumentidelt, ning seega on ehtsa süvatrüki osa ja kiud näha ka võltsingutel; graafikas ei ole mingeid märgatavaid erinevusi – see on digitaliseeritud skanneri abil; tausta ofset-trükk on imiteeritud; värvitu UV-trükk on tehtud vikerkaaretrükis ühe klišeega; mitmevärvilisi UV-kiude on mõnel võltsingul imiteeritud ofset-trükiga.

Seepärast arvavad liikmesriikide spetsialistid, et viisakleebis oma praeguses kujunduses on ohustatud. Järelikult on vaja kiiresti töötada välja viisakleebise uus, paremate turvaelementidega kujundus.

Määruse (EÜ) nr 1683/95 artikli 6 alusel moodustatud komitee moodustas juba 2009. aastal allkomitee uue, ühiste turvaelementidega kujunduse projekti väljatöötamiseks. See allkomitee on kohtunud kaks kuni kolm korda aastas, et valmistada uue kujunduse jaoks ette põhjalik sisendteave.

Tulevased tehnilised spetsifikatsioonid võimaldavad liikmesriikidel töötada välja sama (ühtse) kujunduse, samast paberist ja samade turvaelementidega uue viisakleebise. Uues kujunduses on paigutatud turvaelemente ümber kleebise servadelt kohtadesse, kus neid ei saa kergesti välja lõigata. Peale selle on uue kujunduse jaoks soovitatud kasutada kleebisel lisaks paremas ülanurgas olevale horisontaalsele numbrile foto kõrval veel kahte numbrit, millest üks on paigutatud vertikaalselt ja mis on trükitud erinevas kõrgtrükis. Kinegramm kattub osaliselt foto alaga ja sel on UV-ületrükk. Sellised ettepanekud esitasid liikmesriigid pärast kõige tüüpilisemate viisakleebiste võltsimisjuhtude põhjalikku analüüsimist. Need peaksid viisakleebise turvalisuse taset märgatavalt tõstma.

Tulevase viisakleebise hind jääb samaks kui praeguse kleebise hind, sest mõned tarnijad nõustuvad müüma oma tooteid sama hinnaga. Sellegipoolest võib mõne liikmesriigi üksikutel tootjatel tekkida ühekordne lisakulu seoses nende tootmise kohandamisega uutele nõuetele.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

Miks ei ole tehtud ettepanekut määrus ümber sõnastada?

Kolmas ulatuslik muudatus (võttes arvesse tehnilisi kohandusi uute liikmesriikide ühinemisel ja viisaeeskirjade vastuvõtmist, on käesolev ettepanek *kuues* muudatus) peaks üldjuhul olema võimalus teha ümbersõnastamisetpanek.

Käesoleval juhul on põhjust sellest eeskirjast hõlbida. Peamised muudatused esitatakse komisjoni rakendusotsuses, milles sätestatakse uue viisakleebise tootmise salajased tehnilised spetsifikatsioonid – salajased seepärast, et need ei tohi sattuda petturite kätte. Käesoleva määruse regulatiivosas mingeid olulisi muudatusi ei ole – asendatud on ainult lisa, kus on esitatud uus kujundus. On vaja kiiresti võtta seadusandlikke meetmeid, sest petturid on meist sammu võrra ees; viisavorm tuleb muuta võltsimiskindlamaks. Pealegi pakub käesolev määrus erinevalt sellistest olulistest eeskirjadest nagu viisaeeskirjad laiale avalikkusele piiratud huvi. Ühtset viisavormi käsitleva määruse kodifitseerimine saab toimuda pärast käesoleva parandusettepaneku vastuvõtmist, millega on kiire.

Subsidiaarsuse põhimõte

ELi toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktis a antakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule volitused võtta vastu meetmed, mis käsitlevad „ühtset poliitikat viisade ja muude lühiajaliste elamislubade suhtes”.

Nimetatud meetmed hõlmavad, nagu varem juba EÜ asutamislepingu artikli 62 lõike 2 punkti b alapunktis iii ning artikli 100c lõikes 3 selgesti öeldud, ühtset viisavormi.

Käesolev ettepanek jääb nimetatud aluslepingu sätete raamesse ja ei muuda liidu õigusaktide reguleerimisala.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on muuta ühtne viisavorm veelgi turvalisemaks ja täiustada seda, võttes arvesse võltsimistehnoloogia arengut. Liikmesriigid üksi ei suuda seda eesmärki piisaval määral saavutada, sest ühtne vorm peab olema ühtne, ja kehtivat liidu õigusakti saab muuta ainult liit.

Proportsionaalsuse põhimõte

ELi toimimise lepingu artikli 5 lõikes 4 on sätestatud, et liidu meetme sisu ega vorm ei või minna aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Käesoleva meetme jaoks valitud vorm peab võimaldama ettepanekuga saavutada soovitud eesmärki ja meetme võimalikult tõhusat rakendamist.

Ühtne viisavorm töötati välja määruse vormis, et tagada selle ühesugune kohaldamine kõigis liikmesriikides. Käesolev ettepanek kujutab endast olemasoleva määruse muutmist ja seetõttu tuleb see esitada määruse vormis. Käesoleva ettepaneku sisu piirdub olemasoleva määruse täiustamisega ja ettepanek põhineb ebaseadusliku rände vastase võitluse poliitikaeesmärgil, milleks on muuta dokumendid võltsimiskindlamaks. Seepärast on ettepanek kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

Vahendi valik

Käesoleva ettepanekuga muudetakse määrust (EÜ) nr 1683/95 ühtse viisavormi kohta. Seetõttu saab õigusaktiks valida vaid määruse.

Üksikasjalikud sätted

Muutev määrus põhineb ELi toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktil a, millega asendati EÜ asutamislepingu artikli 62 lõike 2 punkti b alapunkt iii.

1. Taani, Iirimaa ja Ühendkuningriigi osalemine

Vastavalt Taani seisukohta käsitleva protokolli nr 22 artiklile 6 ei kohaldata nimetatud protokolli artikleid 1, 2 ja 3 ühtse viisavormiga seotud meetmete suhtes. Seepärast ei ole lisatud eraldi põhjendusi Taani kohta, sest Taani on samal seisukohal kui iga teine põhjenduses nimetatamata liikmesriik: kui ettepanek vastu võetakse, kehtib see ka Taani suhtes.

Vastavalt aluslepingutele lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes käsitleva protokolli nr 21 artikli 4a esimesele lõikele kohaldatakse nimetatud protokolli sätteid ka nende meetmete suhtes, mis on vastu võetud või kavandatud ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise kohaselt ja millega muudetakse olemasolevat meedet, mis on nende suhtes siduv. Määrus (EÜ) nr 1683/95, mida tahetakse käesoleva ettepanekuga muuta, on Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes siduv. Järelikult kehtivad protokolli nr 21 sätted. See tähendab, et Ühendkuningriik ja Iirimaa määruse ettepaneku vastuvõtmises ei osale (protokolli nr 21 artikkel 1), aga neil on vastavalt protokolli nr 21 artiklile 3 õigus teatada kolme kuu jooksul pärast ettepaneku esitamist nõukogule, et nad soovivad selle meetme vastuvõtmises ja kohaldamises osaleda. Samuti kehtib protokolli nr 21 artikkel 4, mis annab Ühendkuningriigile ja Iirimaaale õiguse meetmega ühineda pärast selle vastuvõtmist Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt, kui nad ei ole seda teinud kolme kuu jooksul pärast ettepaneku vastuvõtmist. Et võtta arvesse valikuid, mida Iirimaa ja Ühendkuningriik peavad tegema kolme kuu jooksul pärast käesoleva ettepaneku vastuvõtmist, on esitatud nurksulgudes kuus võimalikku põhjenduse teksti, millest Euroopa Parlament ja nõukogu valivad asjakohastena välja ühe või kaks, vastavalt otsustele, mille Iirimaa ja Ühendkuningriik teevad kolme kuu jooksul pärast ettepaneku vastuvõtmist.

2. Schengeni *acquis*’ areng seoses assotsieerimislepingutega

Määrus (EÜ) nr 1683/95 on osa Schengeni *acquis*’st, millega Norra, Island, Šveits ja Liechtenstein on vastavate assotsieerimislepingute kaudu ühinenud. Kavandatud muudatus peaks seepärast kehtima ka nimetatud riikide suhtes.

3. Regulaatiivosa

Artikkel 1

Käesoleva sätte kohaselt tuleks määruse (EÜ) nr 1683/95 lisa asendada uue lisaga, mis sisaldab uue viisakleebise kujutist ja üldist kirjeldust.

Artikkel 2

Selleks et võimaldada kasutada olemasolevaid varusid, nähakse ette kuuekuune üleminekuaeg, mille jooksul liikmesriik võib kasutada vanu viisakleebiseid.

Artikkel 3

Esiteks sisaldab artikkel tavapärase sätet määruse jõustumise kohta.

Teiseks on artiklis sätestatud, et liikmesriik võtab uue viisakleebise kasutusele üheksa kuud pärast seda, kui komisjon võtab vastu rakendusotsuse täiendavate tehniliste spetsifikatsioonide kohta.

4. MÕJU EELARVELE

Määruse kavandatav muutmine ei mõjuta ELi eelarvet.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse 29. mai 1995. aasta määrust (EÜ) nr 1683/95 ühtse viisavormi kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1683/95¹ kehtestati ühtne viisavorm.
- (2) Praegust viisakleebist, mis on olnud käibel 20 aastat, tuleb lugeda ohustatuks, võttes arvesse tõsiseid võltsimisinsidende.
- (3) Seepärast tuleks kehtestada uus ühtne kujundus koos ajakohasemate turvaelementidega, et muuta viisakleebis turvalisemaks ja hoida ära võltsimist.
- (4) Käesolevas määruses peetakse kinni põhiõigustest ning järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid.
- (5) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale need liikmesriigid käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.]
- (6) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.]
- (7) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.]
- (8) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel

¹ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1683/95, 29. mai 1995, ühtse viisavormi kohta (EÜT L 164, 14.7.1995, lk 1).

rajaneva ala suhtes) artikli 3 ja artikli 4a lõike 1 kohaselt on nimetatud liikmesriigid teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.]

- (9) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 ja artikli 4a lõike 1 kohaselt on Ühendkuningriik teatanud (... kirjaga) oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.]
- (10) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 ja artikli 4a lõike 1 kohaselt on Iirimaa teatanud (... kirjaga) oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.]
- (11) Käesolev määrus on akt, mis põhineb Schengeni *acquis*'l või on muul viisil sellega seotud 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1, 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 ja 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 tähenduses.
- (12) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)² tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ³ artikli 1 punktis B osutatud valdkonda.
- (13) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ning Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)⁴ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis B osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ⁵ artikliga 3.
- (14) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahel allakirjutatud protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)⁶ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis B osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL⁷ artikliga 3,

² EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

³ Nõukogu otsus 1999/437/EÜ, 17. mai 1999, Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

⁴ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

⁵ Nõukogu otsus 2008/146/EÜ, 28. jaanuar 2008, sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

⁶ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

⁷ Nõukogu otsus 2011/350/EÜ, 7. märts 2011, Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 1683/95 lisa asendatakse käesoleva määruse lisaga.

Artikkel 2

Määruse (EÜ) nr 1683/95 lisas sätestatud spetsifikatsioonidele vastavad viisakleebised, mis kehtivad kuni artikli 3 teises lõikes osutatud kuupäevani, võib kasutada kuni kuus kuud pärast nimetatud kuupäeva välja antavate viisade jaoks.

Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda hakatakse kohaldama pärast üheksa kuu möödumist määruse (EÜ) nr 1683/95 artiklis 2 osutatud täiendavate tehniliste spetsifikatsioonide vastuvõtmisest.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja